EWA SOWA-BEHTANE

Jakość związku małżeństw wielokulturowych

Streszczenie: Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie wyników badań własnych dotyczących jakości związku małżeństw wielokulturowych. W pierwszej części tekstu omówiono termin małżeństwa oraz małżeństwa wielokulturowego, a także scharakteryzowano dobrane małżeństwa. W dalszej części przedstawiono podstawy metodologiczne badań własnych, a następnie wyniki badań dotyczących jakości związku małżeńskiego. Badania prowadzone były w grupie 112 kobiet, tworzących małżeństwa wielokulturowe. Do badań użyto autorskiego kwestionariusza ankiety oraz Kwestionariusza Dobranego Małżeństwa autorstwa Mieczysława Plopy i Jana Rostowskiego, za pomocą którego można uzyskać ogólny pomiar więzi oraz pomiary następujących czynników: intymność, samorealizacja, podobieństwo i rozczarowanie. W analizie wyników badań przedstawiono także najważniejsze motywy zawarcia związku małżeńskiego oraz stopień trudności w komunikacji między małżonkami. Z analizy badań wynika, że kobiety przejawiały wysoki poziom satysfakcji z powodu bycia w bliskiej relacji z partnerami oraz że występowało poczucie wysokiego poziomu zgodności co do realizacji ważnych celów małżeńskich i rodzinnych. Badane wykazały przeciętne odczucie możliwości samorealizacji oraz wysoki poziom rozczarowania małżeństwem. Najważniejszym motywem zawierania małżeństw wielokulturowych była miłość, a komunikacja dla większości badanych nie stanowiła problemu przyczyniającego się do pogorszenia jakości związku.

Słowa kluczowe: małżeństwo, małżeństwo wielokulturowe, wielokulturowość, jakość związku, dobrane małżeństwo

W naukach społecznych małżeństwo jest traktowane jako nowa jakość, wspólnota, diada, związek, instytucja, osobny system oraz podsystem/element rodziny. Mieczysław Plopa i Jan Rostowski (2008, s. 51) twierdzą, że „małżeństwo odnosi się do specyficznego podsystemu rodziny złożonego z dorosłych osób wywodzących się z dwóch różnych rodzin generacyjnych, które związały się (w ich zamyśle na stałe), aby wspólnie mieszkać i żyć. Związek małżeński jest podsystemem w większym systemie tworzonym przez członków rodziny”. Autorzy wskazują w tej definicji na relacje pomiędzy małżeństwem (podsyst-

temem) a rodziną (systemem). Ciekawym, i decydującym o aktualności tej definicji, faktem jest to, że autorzy nie wskazują, iż małżeństwo to osoby o odmiennej płci, pisząc jedynie, że są to dwie dorosłe osoby.

W zdecydowanej większości definicji małżeństwa autorzy wskazują że jest to związek mężczyzny i kobiety. Np. Maria Ziemska (1975, s. 53) pisze, że „małżeństwo stanowi szczególną grupę społeczną, tzw. diadę, składającą się z dwóch osób niekrewnych odmiennej płci, pozostających w trwałej bezpośredniej styczności i połączonych osobistą więzią uczuciową (...) małżeństwo tworzy jedność dwu różnych indywidualności, dwu niepowtarzalnych osobowości, które decydują się dalsze życie spędzić razem”. Również Maria Ryś (1999, s. 5) definiuje małżeństwo jako „trwały związek mężczyzny i kobiety, tworzący wieloaspektową wspólnotę i dążący do wspólnego dobra”. Wskazane definicje tracą jednak aktualność w dobie procesów legalizacji (w niektórych krajach) małżeństw homoseksualnych. W krajach, w których małżeństwa homoseksualne są dozwolone prawem, definiować należy małżeństwo jako związek dwojga ludzi – niezależnie od ich płci – jak to uczynili Plopa i Rostowski.

Małżeństwo wielokulturowe

Tematem niniejszego opracowania są małżeństwa wielokulturowe, wśród których jednak również pojawiają się małżeństwa osób tej samej płci, co stanowi zupełnie nowy podmiot badawczy. Na potrzeby niniejszej pracy przyjęto i zastosowano własną definicję małżeństwa wielokulturowego, które stanowi prawnie zawarty związek dwojga ludzi, deklarujących pochodzenie z / przynależność do dwóch (lub więcej) odmiennych większych całości kulturowych (Sowa-Behtane, 2016). Jak pisał Tadeusz Paleczny (2007), małżeństwo wielokulturowe to takie, które zawierane jest przez reprezentantów dwóch odmiennych „większych całości kulturowych”. Zatem małżeństwa międzyrodowe, międzyplemienne, międzyklanowe nie są uznawane za międzykulturowe, gdyż mają charakter wewnątrz-kulturowy. Józef Koziński (2002), opierając się na badaniach Samuela Huntingtona, wyróżnia osiem podstawowych tzw. Wielkich Kultur, obejmujących kontynent lub subkontynent, i zalicza do nich: kulturę zachodnią, kulturę prawosławną, kulturę konfucjańską, kulturę japońską, kulturę islamską, kulturę hinduską, kulturę Ameryki Łacińskiej i kulturę afrykańską. Podstawą tych całości kulturowych są wielkie religie. Ponadto, oprócz tych Wielkich Kultur, łatwo dać się wyróżnić kultury narodowe, np. kultura polska, kultura francuska czy kultura meksykańska. Wyka-

zują one ścisły związek z kulturami kontynentalnymi bądź subkontynentalnymi, jednak mają też elementy specyficzne, niepowtarzalne (Kozielecki, 2002). W przypadku kultur narodowych często podkreślana jest, np. w analizie małżeństw polsko-ukraińskich, bliskość kulturowa, w tym podobieństwo języków i religii, oraz wspólnota pewnych doświadczeń historycznych (Łęska i Łęski, 2014). W tym aspekcie mówi się o *dalekich Obcych* i *bliskich Obcych*. *Dalecy Obcy* to osoby wywodzące się z państw o znacznych różnicach kulturowych (Górak-Sosnowska, 2011–2012).

Dobre małżeństwo

W psychologicznych studiach nad małżeństwem uwaga badaczy koncentruje się nad procesem doboru małżeńskiego, procesem rozwoju więzi interpersonalnej, podobieństwem cech osobowościowych i charakterologicznych małżonków, rangą czynników sprzyjających szczęściu małżeńskiemu, motywów zawierania małżeństwa, czynników przedślubnych i działających w trakcie trwania małżeństwa, a wpływających na jakość pożycia małżeńskiego, na interakcyjnych uwarunkowaniach udanego związku oraz psychologicznych przyczynach rozpadu małżeństwa. Psychologiczne analizy opierają się na podejściu systemowym, pozwalającym na głębsze rozpoznanie powiązań wewnątrzrodzinnych (Kotlarska-Michalska, 1998). Dominującym aspektem badań psychologicznych jest osiągnięcie zadowolenia w małżeństwie. W analizach psychologicznych używa się określeń: powodzenie, szczęście, dobrany związek.

Psychologiczne ujęcie związku małżeńskiego skupia się na zaspokajaniu potrzeb osób tworzących takie związki. Ludzie, zawierając związek małżeński, oczekują od siebie wzajemnego zaspokajania swoich potrzeb. Najsilniejsze z nich, w opinii Zbigniewa Lwa-Starowicza (1993), to potrzeby: przynależności, bliskości, więzi emocjonalnej, stabilizacji uczuciowej i ekonomicznej oraz potrzeba seksualna. Jan Rostowski (1987) stwierdził zaś, iż za fundamentalny wymiar związku małżeńskiego uważać należy: przystosowanie małżeńskie, szczęście małżeńskie, zadowolenie małżeńskie, satysfakcję małżeńską, stałość małżeńską, powodzenie małżeńskie – w tym sukces małżeński.

Jakość danego małżeństwa jest definiowana przez Rostowskiego (1987) jako subiektywna ocena związku małżeńskiego uwzględniająca jej wymiary i oceny. Poszczególne aspekty oddziałują na siebie nawzajem i tworzą wspólnie system małżeński. Autor proponuje koncepcję dobrego małżeństwa, w której wyróżnia siedem wymiarów wpływających na udane bądź nieudane życie małżeńskie; są to: miłość, zaangażowanie i intymność, podobieństwo,

atrakcyjność, życie seksualne, posiadanie potomstwa oraz motyw doboru partnera. Do powyższego wykazu M. Ryś (1999) dopisuje jeszcze: komunikację oraz otoczenie małżonków.

Podstawy metodologiczne badań własnych

Badania zrealizowano wśród osób deklarujących trwanie w związku małżeńskim wielokulturowym – binacjonalnym, czyli między osobami różnych narodowości. Linki do kwestionariuszy w formie elektronicznej zostały zamieszczone na dwóch grupach internetowych, które skupiają osoby tworzące związki mieszane. Pierwszą bazę osób stanowiły kobiety będące członkiniami Stowarzyszenia Rodzin Wielokulturowych¹, a drugą członkowie grupy facebookowej pod nazwą Związki mieszane – partnerzy obcokrajowcy². Druga grupa ma blisko 5000 członków, i jest wśród nich ok. 5% mężczyzn, jednak żaden z nich nie zdecydował się na udział w badaniach.

W badaniach wzięło udział 112 kobiet, mężatek, których partnerami byli mężczyźni o innej od polskiej narodowości. Kobiety były w wieku od 21 do 53 lat. Zdecydowana większość badanych (74%) była w grupie wiekowej 25–35 lat. W czasie przeprowadzania badań kobiety zamieszkiwały 10 różnych krajów. Dokładne dane dotyczące kraju zamieszkania badanych przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Kraj zamieszkania badanych

Kraj zamieszkania	Liczba	Procent
Australia	1	0,9
Austria	2	1,8
Cypr	2	1,8
Egipt	10	8,9
Francja	2	1,8
Irlandia	4	3,6
Niemcy	7	6,2
Polska	74	66,2
Wielka Brytania	8	7,1
Włochy	2	1,8
Ogółem	112	100,0

Źródło: opracowanie własne.

¹ Stowarzyszenie Rodzin Wielokulturowych, <http://blogsrw.wordpress.com/> (10.02.2019).

² Związki mieszane – partnerzy obcokrajowcy, <https://www.facebook.com/groups/115250335250723/> (10.02.2019).

Zdecydowana większość badanych (66,2%) zamieszkiwała Polskę. Pozostałe kraje zamieszkania badanych to: Egipt (8,9%), Wielka Brytania (7,1%), Niemcy (6,2%), Irlandia (3,6%), Austria, Cypr, Francja, Włochy (po 1,8%) oraz Australia (0,9%). Badaną grupę stanowiły mieszkanki dużych, średnich i małych miast oraz mieszkanki wsi. Dokładny rozkład danych przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Miejsce zamieszkania badanych

Miejsce zamieszkania	Liczba	Procent
miasto powyżej 100 tys.	64	57,1
miasto od 21 tys. do 100 tys.	30	26,8
miasto do 20 tys.	12	10,7
wieś	6	5,4
Ogółem	112	100,0

Źródło: opracowanie własne.

Z analizy danych wynika, że największa część badanych zamieszkiwała duże miasta (57,1%), następne 26,8% badanych – średnie miasta, 10,7% badanych – małe miasta, a 5,4% – wsie.

Różny wiek badanych, małżeństwo z partnerami różnej narodowości, zamieszkiwanie różnych krajów oraz różnej wielkości miejscowości stanowiło o różnorodności badanej grupy.

Jakość związku małżeńskiego – wyniki badań własnych

Małżeństwa o wysokiej jakości związku cechuje wysoki poziom bliskości emocjonalnej, intelektualnej i działaniowej, zaś małżeństwa o niskiej jakości związku odczuwają brak bliskości w wymienionych aspektach (Ryś, 2004).

Jakość związku małżeńskiego została zbadana za pomocą Kwestionariusza Dobranego Małżeństwa autorstwa Plopy i Rostowskiego (2008). Za pomocą tego kwestionariusza można uzyskać ogólny pomiar więzi oraz pomiary następujących czynników:

- Intymność – oznacza wysoki poziom satysfakcji z bycia w bliskiej relacji z partnerem. U partnera jest widoczna potrzeba budowania relacji opartych na pełnym otwarciu, zaufaniu, bliskości, nieukrywaniu przed sobą istotnych spraw dotyczących pośrednio bądź bezpośrednio związku. Partnera cechuje wysoka motywacja na rzecz pracy nad związkiem, dbałość o jego jakość i poczucie szczęśliwości zarówno partnera, jak i swoje. Partnerzy czują się blisko związani ze sobą, są przekonani, że łączy ich prawdziwe uczucie miłości.

- Samorealizacja – partner odczuwa wysoki poziom satysfakcji z małżeństwa, które stanowi dla niego możliwość realizacji siebie, swojego systemu wartości, swoich zadań życiowych. Poprzez pełnienie ról małżeńskich i rodzinnych odczuwa satysfakcję z faktu bycia tym, kim chciałby być. Małżeństwo jest sposobem na udane, szczęśliwe życie.
- Podobieństwo – między partnerami istnieje wysoki poziom zgodności co do realizacji ważnych celów małżeńskich i rodzinnych. Partnerzy ujawniają podobne poglądy na rzecz rozwijania związku, spędzania wolnego czasu, organizowania życia rodzinnego, określania zewnętrznych granic rodziny, kultywowania tradycji rodzinnych, sposobów wychowywania dzieci.
- Rozczarowanie – małżonek ma poczucie porażki życiowej wynikającej z faktu zawarcia związku małżeńskiego. Bycie w związku „krępuje” jego poczucie niezależności i autonomii, dosyć często pojawiają się myśli o zerwaniu związku i podjęcia próby ułożenia sobie życia po „nowemu”. Bycie z partnerem nie sprawia przyjemności, nie występują tendencje do zbliżenia się uczuciowego do partnera. Dominują tendencje unikowe w rozwiązywaniu bieżących problemów. Wyraźnie zmniejsza się poczucie odpowiedzialności za związek.

Kwestionariusz KDM-2 może być stosowany zarówno w badaniach indywidualnych, jak i zbiorowych. Kwestionariusz wypełniło 112 kobiet. Wyniki badania przedstawia poniższa tabela 3.

Tabela 3. Zgodność małżeńska: intymność, samorealizacja, podobieństwo, rozczarowanie – steny

	N	Minimum	Maksimum	Średnia	Odchylenie standardowe	Skośność		Kurtzoza	
	Statystyka	Statystyka	Statystyka	Statystyka	Statystyka	Statystyka	Błąd standardowy	Statystyka	Błąd standardowy
Intymność	112	1,00	10,00	6,6410	2,17022	-,666	,378	,939	,741
Samorealizacja	112	2,00	10,00	5,3333	2,10680	,584	,378	,279	,741
Podobieństwo	112	3,00	10,00	6,8718	1,74988	-,415	,378	-,122	,741
Rozczarowanie	112	6,00	10,00	9,3590	1,18070	-1,868	,378	2,387	,741
SUMA	112	2,00	10,00	6,1282	1,73478	-,590	,378	,398	,741
N Ważnych (wyłączanie obserwacjami)	112								

Źródło: opracowanie własne.

Steny 1–2 świadczą o bardzo niskich wynikach, steny 3–4 o niskich wynikach, steny 5–6 o przeciętnych wynikach, steny 7–8 o wysokich wynikach, a steny 9–10 świadczą o bardzo wysokich wynikach. Wyniki umiarkowane (5–6 stena) należy traktować jako przeciętne, typowe dla większości polskich małżeństw (Plopa, Rostowski, 2008).

Badane kobiety w wymiarze intymności uzyskały średnią wyników na poziomie 7 stena, co wskazuje na wysoki poziom satysfakcji badanych z powodu bycia w bliskiej relacji z partnerami. W wymiarze samorealizacji uzyskały średnią wyników na poziomie 5 stena, co oznacza przeciętne odczucie możliwości samorealizacji. W wymiarze podobieństwa badane uzyskały średnią wyników na poziomie 7 stena, co oznacza, że występuje poczucie wysokiego poziomu zgodności co do realizacji ważnych celów małżeńskich i rodzinnych. W wymiarze rozczarowania badane uzyskały średnią wyników na poziomie 9 stena, co świadczy o wysokim poziomie rozczarowania małżeństwem.

Wyniki badań Kwestionariuszem Dobranego Małżeństwa powinny być uzupełniane innymi danymi, w związku, z czym za pomocą kwestionariusza ankiety próbowano ustalić m.in., jakie były najważniejsze motywy zawarcia związku małżeńskiego, gdyż założono, iż warunkują one jakość późniejszego związku.

Tabela 4. Najważniejsze motywy zawarcia związku małżeńskiego

Najważniejszy motyw zawarcia związku małżeńskiego	Liczba	Procent
Atrakcyjność fizyczna i seksualna partnera	2	1,8
Chęć posiadania rodziny	2	1,8
Miłość	104	92,9
Poczucie bezpieczeństwa	4	3,6
Ogółem	112	100,0

Źródło: opracowanie własne.

Badane zgodnie, jako najważniejszy motyw zawarcia związku małżeńskiego podawały najczęściej miłość (92,9%). Pozostałe motywy to: atrakcyjność fizyczna i seksualna partnera, chęć posiadania rodziny oraz poczucie bezpieczeństwa.

Inną zmienną warunkującą na jakość małżeństwa jest wzajemna komunikacja, która szczególnie ważna w przypadku małżeństw wielokulturowych, w których mogą pojawiać się trudności w komunikacji między małżonkami spowodowane używaniem przez oboje, albo któregoś z nich, języka, który nie jest językiem pierwszym, rdzennym, najlepiej znanym, za pomocą którego

łatwiej wyrażać wszystkie myśli. Badanych pytano najpierw o język, jakim posługują się w komunikacji ze swoim małżonkiem. Ponieważ pary mieszane zazwyczaj używają kilku języków, zapytano o pierwszy, najczęściej używany język. Odpowiedzi badanych przedstawia poniższa tabela 5.

Tabela 5. Język komunikacji (pierwszy, najczęściej używany)

Język komunikacji (pierwszy, najczęściej używany)	Liczba	Procent
Angielski	83	73,9
Arabski	2	1,8
Francuski	5	4,6
Polski	22	19,7
Ogółem	112	100,0

Źródło: opracowanie własne.

Najpopularniejszym językiem komunikacji wśród badanych małżeństw okazał się, zgodnie z przypuszczeniami, język angielski (73,9%). Spora część badanych porozumiewała się ze swoimi mężami w języku polskim (22,0%), a kilka małżeństw posługiwało się językiem francuskim oraz arabskim. Jednak komunikacja to nie tylko używany język, a także skrypty zachowań, które często nie są rozumiane przez przedstawiciela innej kultury.

Kolejnym zatem zadaniem badanych była ocena stopnia trudności w ogólnej (nie tylko stricte językowej) komunikacji małżeńskiej. Stopień trudności można było ocenić jako: niski, średni, wysoki lub zerowy. Dokładne dane uzyskane podczas badań przedstawia tabela 6.

Tabela 6. Stopień trudności w komunikacji między małżonkami

Jak oceniasz stopień trudności w komunikacji między Tobą a Twoim partnerem	Liczba	Procent
Niski	44	39,3
Średni	10	8,9
Wysoki	16	14,3
Zerowy	42	37,5
Ogółem	112	100,0

Źródło: opracowanie własne.

Z analizy danych wynika, że 37,5% (42n) badanych oceniło stopień trudności w komunikacji ze swoim mężem jako zerowy, 39,3% (44n) jako niski, a zdecydowanie mniej badanych zauważało trudności w komunikacji i oceniło ich stopień jako średni (8,9%) oraz wysoki (14,3%). Brak problemów w komunikacji w większości badanych małżeństw potwierdzały wyniki uzyskane

z badania Kwestionariuszem Dobranego Małżeństwa, świadczące o dobrej jakości związku większości badanych.

Dyskusja wyników badań

Analizując uzyskane wyniki, stwierdzić można, że badane kobiety miały wysoki poziom satysfakcji z powodu bycia w bliskiej relacji z partnerami oraz że występowało poczucie wysokiego poziomu zgodności co do realizacji ważnych celów małżeńskich i rodzinnych. Badane wykazały przeciętne odczucie możliwości samorealizacji. W wymiarze rozczarowania badane uzyskały średnią wyników na poziomie 9 stena, co świadczy o wysokim poziomie rozczarowania małżeństwem. Zatem mimo satysfakcji z bycia w relacji i zgodności w realizacji celów wystąpiło rozczarowanie, spowodowane innym wyobrażeniem swojego przyszłego męża. Wyniki badań uzyskane z kwestionariusza ankiety pokazały także stały mechanizm, w którym osoba rozczarowana pewnymi cechami czy zachowaniami małżonka, które okazują się niezgodne z oczekiwaniami, stara się pójść na kompromis, zrozumieć, prowadzić dialog, czyli stosować strategie radzenia sobie z sytuacjami trudnymi i problemami, w postaci kompromisu. W przypadku małżeństw wielokulturowych zakłada się podobieństwo partnera, zakłada się że reprezentant innej kultury, owszem, inaczej wygląda, ale powinien myśleć, rozumować, postępować tak jak my, i w tej kwestii następuje rozczarowanie.

Nasuwa się więc pytanie: co jest ważniejsze i co zwycięża: czy rozczarowanie partnerem wynikające z odmienności kulturowej, czy miłość? Z uzyskanych wyników badań wynika, że miłość. Również z badań Mieczysława Plopy (2015) wynika, że małżonkowie tworzący udane związki, w porównaniu z rozwodzącymi się, przy wyborze partnera brali pod uwagę wzajemną miłość. Ona znalazła również właściwe sobie miejsce w badaniach Moniki Walczak (2002) porównujących satysfakcję małżeńską w związkach homogenicznych i międzykulturowych. Deklarowane oceny różniły się tu nieznacznie. Również w badaniach Lilianny Kozioł (2016), prowadzonych w 2014 roku wśród 44 par międzykulturowych z całego świata, miłość była najczęstszą odpowiedzią udzieloną na pytanie o motywy wstąpienia w związek mieszany (37 odpowiedzi).

Brak problemów w komunikacji u większości badanych małżeństw potwierdzał dobrą jakość związku, stwierdzoną na podstawie badań Kwestionariuszem Dobranego Małżeństwa.

Zakończenie

Omówione wyniki badań wskazują na dobrą jakość małżeństw wielokulturowych. Małgorzata Herudzińska (2007) uważa, że aby mieszane małżeństwo osiągnęło sukces, szczególnie istotna jest jego zdolność do wychodzenia poza granice własnej kultury, czyli otwartość oraz tolerancja na to, co nieznane, a także gotowość do podejmowania prób zrozumienia odmiennego punktu widzenia. Zdaniem autorki powyższe cechy wynikają z indywidualnego charakteru małżonków i z jakości więzi emocjonalnej, która ich łączy. Autorka wyznaczyła, że do najważniejszych cech zwiększających prawdopodobieństwo harmonijnego współżycia należy elastyczność i empatia współmałżonków. Są to cechy określane jako umiejętność decentralizacji poznawczej, czyli rozumienia i przewidywania tego, co czuje, myśli, pragnie druga osoba. Wiąże się to z umiejętnością przyjęcia jej perspektywy poznawczej. Autorka uważa, że dzięki sprawności w tworzeniu trafnych wyobrażeń tego, co dzieje się w drugiej osobie i w jaki sposób widzi ona świat i samą siebie, istnieje możliwość adaptacji partnerów do sytuacji dwukulturowości. Ważne jest jednak, aby tego rodzaju strategia, rozwijająca świadome i twórcze podejście do własnego związku małżeńskiego, była dostępna już na etapie przygotowania do małżeństwa. David Matsumoto (2007) dodaje, że małżonkowie powinni wykształcać w sobie swoistą „wrażliwość kulturową” oraz wypracować wspólnie konstruktywne metody rozwiązywania konfliktów, aby umieć przezwycięzać trudności wynikające z różnic kulturowych.

Na koniec dyskusji wyników badań można dodać słowa Edwarda Rosseta (2001, s. 23), który uważa, że „wiara w zbawienną moc endogamii jest produktem konserwatyzmu myślowego, stanowiącego relikwiny przeszłości. (...) Endogamia sama przez się nie uwalnia małżeństwa od niezgodności poglądów, egzogamia natomiast otwiera przed małżonkami perspektywę integracji różnych obyczajów i różnych tradycji, co może uczynić życie bardziej interesującym i emocjonalnie bogatszym”.

Bibliografia

- Górak-Sosnowska, K. 2011–2012. Edukacja międzykulturowa a postawy wobec „Innych”. *Kwartalnik Kolegium Ekonomiczno-Społecznego Studia i Prace/ Szkoła Główna Handlowa*. 4, ss. 51–66.
- Herudzińska, M. 2007. *Małżeństwo mieszane jako przedmiot obaw społecznych*.

- nach. W: Wachowiak, A. red. *Rodzina i mikrostruktury społeczne w socjologicznym lustrze*. Zielona Góra: Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, ss. 183–196.
- Kotlarska-Michalska, A. 1998. Małżeństwo jako związek, wspólnota, instytucja, podsystem i rodzaj stosunku społecznego. *Roczniki Socjologii Rodziny*. X, ss. 49–66.
- Kozielecki, J. 2002. *Transgresja i kultura*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
- Matsumoto, D., i Juang, L. 2007. *Psychologia międzykulturowa*. Gdańsk: GWP.
- Kozioł, L. 2016. *Szanse i zagrożenia partnerskich i małżeńskich związków międzykulturowych*. W: Sowa-Behtane, E. red. *Relacje międzykulturowe*. Kraków: Akademia Ignatianum w Krakowie, Wydawnictwo WAM, ss. 13–36.
- Lew-Starowicz, Z. 1993. System wartości seksualnych współczesnych Polaków. *Problemy Rodziny*. 3, ss. 27–38.
- Łęska, A., i Łęski, J. 2014. *Pokochać Ukrainę*. Warszawa: Wielka Litera.
- Palczny, T. 2007. *Interpersonalne stosunki międzykulturowe*. Kraków: UJ.
- Plopa, M., 2008. *Więzi w małżeństwie i rodzinie. Metody badań*. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Plopa, M. 2015. *Psychologia rodziny, teoria i badania*. Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls.
- Rostowski, J. 1987. *Zarys psychologii małżeństwa*. Warszawa: PWN.
- Ryś, M. 1999. *Psychologia małżeństwa w zarysie*. Warszawa: Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogiczne MEN.
- Ryś, M. 2004. Jakość związku małżeńskiego a poziom bliskości małżonków i sposoby rozwiązywania przez nich konfliktów. *Studia Psychologica*. 5, ss. 57–67.
- Sowa-Behtane, E. 2016. *Rodziny wielokulturowe*. Kraków: Wydawnictwo Akademii Ignatianum, Wydawnictwo WAM.
- Walczak, M. 2001. Psychologiczna prognoza trwałości małżeństw dwukulturowych. *Problemy Rodziny*. 1, ss. 22–28.
- Walczak, M. 2002. Dynamika i kryzysy w relacjach małżeńskich. *Małżeństwo i Rodzina*. 1, ss. 31–37.
- Ziemska, M. 1975. *Rodzina a osobowość*. Warszawa: Wiedza Powszechna.

The quality of a relationship in multicultural marriages

Summary: The aim of this article is to present the results of own research about the quality of the relationship between multicultural marriages. The first part of the text discusses the date of marriage and multicultural marriage, as well as the good quality marriage being characterized. In the further part are presented the methodological bases of own research, followed by the results of research concerning on the quality of the marriage. The research was conducted in a group of 112 women who created multicultural marriages. For the research were used the author's questionnaire and the Questionnaire of a Marriage by M. Plopa and J. Rostowski, which allows to obtain a general measurement of ties and measurements of the following factors: intimacy, self-fulfillment, similarity and disappointment. The analysis of research results also presents the most important reasons for getting marriage and the degree of difficulty in communication between spouses. The analysis of research shows that women had a high level of satisfaction because of being in close relationships with partners and that there was a sense of high level of compliance with regard to the achievement of important marital and family goals. The respondents showed an average sense of self-fulfillment and a high level of disappointment in marriage. The most important motive for entering into multicultural marriages was love, and communication for the majority of respondents was not a problem contributing to the deterioration of the quality of the relationship.

Keywords: marriage, multicultural marriage, multiculturalism, quality of relationship, chosen marriage

Translated by Ewa Sowa-Behtane